

College B&W van Rotterdam

Geachte mevrouw Van den Anker, beste Marianne,

Op 15 mei ontvingen wij van u het conceptrapport "Omarm me" over de wijze waarop wij omgaan met onze initiatiefrijke bewoners. Wij danken u voor dit rapport en hierbij ontvangt u hierbij onze reactie op de aanbevelingen.

We delen met u dat initiatiefrijke bewoners, stichtingen en sociale ondernemers onmisbaar zijn voor de maatschappelijke uitdagingen waar wij als stad voor staan. Deze Rotterdammers zijn in staat om, vaak vanuit hun persoonlijke ervaringen in Rotterdam, met initiatieven te komen waar in die specifieke situatie om wordt gevraagd. Daarom zijn wij ook trots op de initiatieven die we in de stad en de wijk kunnen steunen. De bewonersinitiatieven met Opzoomer Mee en welzijnsinitiatieven door Couleur Lokale zijn hier een goed voorbeeld van.

Tegelijkertijd moeten we ook erkennen dat het voor ons als gemeente soms lastig is om deze initiatieven adequaat en duurzaam te ondersteunen. Door schaarste in middelen en capaciteit en omdat de initiatieven niet altijd aansluiten bij onze interne processen. Dan is het helaas een taai proces voor initiatiefnemers om de juiste mensen te spreken binnen de gemeente en erkenning te krijgen. Als gemeente zien we dat het hier op sommige fronten anders en beter moet. Uw aanbevelingen sluiten hierbij goed aan.

Aanbeveling 1: Stimuleer samenspel tussen partijen, ga gezamenlijk om initiatiefnemers heen staan: De gemeente staat niet alleen, initiatiefnemers evenmin. Stimuleer de samenwerking tussen ambtenaren, initiatiefnemers, contractpartijen (zorg en welzijn), woningcorporaties, ondernemers en fondsen. Behandel elkaar als gelijkwaardige partners.

In uw rapport gaat u in op de aanbestedingen van het welzijnswerk en de gevolgen die dit heeft voor de positie van sociaal ondernemers. Het in uw rapport aangehaalde Right to Challenge heeft inmiddels geleid tot een aanvullende programmering in Delfshaven. Na gesprekken met de initiatiefnemers en de welzijnsaanbieder hebben wij er vertrouwen in dat deze partijen met elkaar tot een mooie uitbreiding van het aantal activiteiten komen. Meer in het algemeen zien wij dat de samenwerkingen tussen de welzijnsaanbieder en lokale initiatiefnemers per gebied heel verschillend verlopen.

We willen benadrukken dat de samenwerking overall goed verloopt. Met name de grotere lokale initiatieven ervaren een spanningsveld; dit is onderwerp van de gesprekken over de Sociale Basis zoals hieronder is aangegeven. In het vormgeven van de Sociale Basis heeft de verhouding tussen het welzijnswerk en de lokale initiatieven nadrukkelijk onze aandacht.

Met woningcorporaties hebben we daarnaast onlangs afgesproken om afstemming te hebben over ruimtevragen van initiatiefnemers. Deze samenwerking staat nog in de kinderschoenen, maar proberen we in de praktijk verder uit te bouwen. Onlangs hebben we dit succesvol toegepast met een initiatief dat slachtoffers van de toeslagenaffaire begeleidt en daarvoor een geschikte ruimte nodig had.

Aanbeveling 2: Wijs in de stadplekken van waarde aan, ontschot daarvoor de budgetten:

Wijs gezamenlijk bestaande initiatieven aan waarvan de waarde onmiskenbaar is. Wijs deze meerjarig een vast budget toe en regel waar nodig een gunstig huurtarief. Ontschot daarvoor de verschillende (lokale) budgetten. Trek hierbij op met woningcorporaties en fondsen.

Aanbeveling 3: Gebruik vaste methodes om de waarde van bestaande initiatieven vast te stellen: Voorkom dat waardevolle, bestaande initiatieven telkens opnieuw hun bestaansrecht moeten aantonen. Gebruik daarvoor bewezen methodes, met als doel het verstevigen van de (financiële) basis van initiatieven.

Voor aanbeveling 2 en 3 zijn we, zoals eerder gedeeld met u in gesprekken en in onze reactie op uw jaarverslag over 2024 (zie 25b0003679), eind 2024 gestart met een herijking van ons beleid voor preventie en het sociaal domein. We doen dat onder de titel "Sociale Basis". We zien daarbij dat steeds meer initiatiefnemers bij de gemeente aankloppen, waardoor de beschikbare middelen over meer partijen moeten worden verdeeld, dit knelt. We zien dat initiatiefnemers mede hierdoor vaker gebruik moeten maken van meerdere subsidieregelingen. Wij herkennen daarin de ervaringen van partijen, die door u in het rapport zijn opgetekend. Het gaat bij de "Sociale Basis" niet alleen om een inhoudelijke herijking, maar ook om een herijking van het huidige inkoop- en subsidie- en waarderingsstelsel. De positie en erkenning van lokale initiatieven is daarbij één van de kernwaarden in de sociale basis. Sociale initiatieven worden op alle niveaus betrokken bij het tot stand komen van het nieuwe beleidskader voor de Sociale Basis. Een vertegenwoordiging van hen - waaronder een aantal van de door u geïnterviewde organisaties - werkt in co-creatie mee aan de vormgeving. Zij houden ons in die rol scherp op wat onze uitwerkingen kunnen gaan betekenen voor hen en zij worden in de gelegenheid gesteld om eigen voorstellen in te brengen.

Aanbeveling 4: Geef het Initiatievenloket en -team mandaat en budget: Zorg dat meer initiatiefnemers bekend zijn met het Initiatievenloket en het concernbrede initiatieventeam erachter. Geef het loket en team zowel mandaat als budget om met name clusteroverstijgende initiatieven verder te brengen.

Ten aanzien van het initiatievenloket zien wij net als u de verbetermogelijkheden. De eerste stap is gezet met het realiseren van het loket en het optuigen van een initiatieventeam. De komende periode gaan we dit beter bekend maken in Rotterdam. Inmiddels is er een werkwijze afgesproken als initiatiefnemers zich melden bij het loket, voor initiatieven die meerdere beleidsdomeinen raken. Deze werkwijze richt zich momenteel vooral op ondersteuning en advies. Wij zien dat het tijd is voor een volgende stap en voelen ons hierbij gesteund door uw bevindingen.

In het concept voor de wijzigingen van de inspraakverordening hebben wij een artikel voor "Maatschappelijke initiatieven" opgenomen. In dit artikel is aangegeven wat initiatiefnemers minimaal kunnen verwachten van de gemeente bij het indienen van een initiatief bij het loket, zoals contact met de gemeente en advisering over het initiatief. Wij gaan daarbij de komende periode onderzoeken op welke manier het initiatieventeam met meer mandaat kan gaan handelen zodat er

sneller duidelijkheid kan worden geboden. Het opstellen van een integrale regeling is een van de mogelijkheden om dit te ondersteunen. Hiervoor zoeken wij de verbinding met de Sociale Basis waar een vergelijkbare exercitie wordt gedaan en kijken wij op welke wijze het initiatievenloket dit proces kan versterken.

Daarnaast gaan wij door een moderner 'cliëntvolgsysteem' als organisatie beter in beeld krijgen wat de status is van het initiatief binnen de organisatie, met name als het meerdere beleidsdoelen raakt. Zo moet duidelijker worden, ook voor de initiatiefnemer, wie er vanuit de gemeente aanspreekpunt is en welke afspraken er concernbreed zijn gemaakt.

We willen graag nog ingaan op uw constatering dat initiatieven zich steeds vaker richten tot de Rotterdamse Fondsen. De gemeente is zich ervan bewust dat de fondsen een belangrijke rol spelen en de gemeente trekt daarom samen op met de fondsen. In maart 2023 hebben de Rotterdamse Fondsen en de gemeente Rotterdam de gezamenlijke ambities in een convenant vastgelegd. Onderdeel hiervan is dat fondsen, wethouders, ambtenaren en gemeenteraadsleden jaarlijks met elkaar spreken over actuele stedelijke vraagstukken. Het college en de Rotterdamse Fondsen hebben het voornemen om dit convenant in de loop van dit jaar te verlengen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam

Wij waarderen de feedback van de initiatiefnemers en danken hen hartelijk hiervoor. Het is prettig om te horen dat de korte lijnen als positief worden ervaren. Nabijheid/ toegankelijkheid zijn voor ons belangrijke kernwaarden, en wij doen dagelijks ons best om die waar te maken.

Tegelijkertijd stellen wij het op prijs dat ook verbeterpunten worden benoemd. Deze signalen nemen wij serieus en gebruiken wij om onze aanpak verder te versterken.

Wij realiseren ons dat het niet altijd mogelijk is om financiële middelen toe te kennen. Tegelijk vinden wij de eigen inzet van initiatiefnemers van grote waarde en zien wij die als een essentieel onderdeel van succesvolle bewonersinitiatieven.

Het proces rondom bewonersinitiatieven krijgt momenteel extra aandacht. Binnenkort stellen wij onze nieuwe participatievisie vast. Hierin staat het leren van eerdere participatieprojecten en -processen centraal. De uitkomsten van dit onderzoek nemen wij daar ook in mee.

Wij blijven ons inzetten voor een sterke samenwerking, waarbij we niet alleen faciliteren op papier, maar ook actief meedenken en – waar nodig – proactief ondersteunen.

College B&W van Capelle aan den IJssel

Geachte ombudsman,

Met belangstelling hebben wij uw rapport gelezen over hoe gemeenten in onze regio omgaan met initiatiefnemers. Dank voor dit onderzoek en voor de aandacht die u geeft aan bewoners en sociaal ondernemers die zich inzetten voor hun omgeving. Hun inzet is van grote waarde, ook in Capelle aan den IJssel.

Wij herkennen veel uit uw rapport

Als gemeente zien wij dagelijks hoe initiatiefrijke inwoners verschil maken in de stad. Tegelijkertijd horen wij ook de signalen die u noemt: dat het niet altijd makkelijk is om de weg te vinden, dat communicatie beter kan en dat regels soms eerder tegenwerken dan helpen. Dat herkennen wij ook uit onze eigen gesprekken met initiatiefnemers, bijvoorbeeld tijdens de evaluatie van het Denk en Doe Mee! -fonds en recenter tijdens gesprekken over het stilleggen van het fonds.

Wij gaan in deze reactie eerst in op het onderzoek, daarna op de aanbevelingen en geven ook aan wat daarmee gedaan wordt.

Gelijkwaardig samenwerken is niet altijd vanzelfsprekend

U roept gemeenten op om initiatiefnemers als gelijkwaardige partners te behandelen. Daar zijn wij het in de basis mee eens. Tegelijk is het goed om te benoemen dat wij in de praktijk niet gelijkwaardig zijn. De gemeente bepaalt of een subsidie wordt toegekend of een vergunning kan worden verleend en is soms ook toezichthouder. Dat maakt dat de rollen ongelijk verdeeld zijn en dat initiatiefnemers afhankelijk kunnen zijn van onze besluiten.

Die afhankelijkheid – zowel financieel als juridisch – maakt dat wij de oproep tot gelijkwaardigheid in formele zin niet kunnen steunen. De verhoudingen zijn eenvoudigweg niet gelijk, hoe graag wij dat ook zouden willen. Wat wij wél volledig onderschrijven, is de oproep tot open, soepele en respectvolle samenwerking. Daar zetten wij ons graag voor in: door duidelijk te zijn, ruimte te geven en het gesprek aan te gaan.

Aandacht voor het ambtelijk perspectief ontbreekt

In Capelle zijn drie initiatiefnemers en drie ambtenaren gesproken. Wij zien in de bijlage dat er ook gesprekken zijn gevoerd met ambtenaren uit andere gemeenten. Wat ons opvalt, is dat de ervaringen en reflecties van ambtenaren nauwelijks terugkomen in de analyse en aanbevelingen. Daarmee missen wij het perspectief van de mensen die dagelijks met initiatiefnemers samenwerken, inclusief de kennis en verbeteringen die al in gang zijn gezet. Dat maakt het onderzoek in onze ogen onevenwichtig.

In Capelle is bijvoorbeeld een evaluatie met initiatiefnemers gedaan van het Denk en Doe Mee!-fonds. Dat heeft waardevolle inzichten opgeleverd, zoals de behoefte aan eenvoud, snellere communicatie en het belang van meebewegende ambtenaren. Deze bouwstenen worden binnen onze organisatie gebruikt voor verdere verbetering – maar wij zien ze niet terug in de aanbevelingen voor Capelle, of die voor andere gemeenten.

Selectie beïnvloedt uitkomst

Wij merken daarnaast op dat de gemeenten vooraf nadrukkelijk zijn gevraagd om contactgegevens aan te leveren van initiatieven waarbij de samenwerking niet soepel is verlopen. Dat daarna in het rapport wordt geconcludeerd dat in alle onderzochte gevallen de samenwerking moeizaam was, ligt voor de hand. Daarmee ontstaat het risico dat het beeld eenzijdig wordt, terwijl er in de praktijk ook positieve voorbeelden en goedlopende samenwerkingen bestaan. Wij vinden het belangrijk om dat in het juiste perspectief te plaatsen.

Uniforme aanbevelingen, maar verschillende gemeenten

Een ander punt dat wij willen meegeven, is dat uw rapport drie uniforme aanbevelingen geeft aan de gemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Voorne aan Zee. Terwijl uit het rapport zelf blijkt dat deze gemeenten op verschillende manieren met initiatiefnemers omgaan. Die verschillen worden niet weerspiegeld in de aanbevelingen, wat ons doet afvragen of hiermee recht wordt gedaan aan de lokale context, of dat er juist door u wordt gepleit voor meer eenheid tussen gemeenten in de samenwerking met initiatiefnemers. Uw rapport geeft daarover geen toelichting. Dat maakt het lastig om de aanbevelingen goed te duiden en op maat toe te passen.

Wat u aanbeveelt, sluit inhoudelijk goed aan bij wat wij zelf uit de evaluatie hebben opgehaald. In de door de gemeenteraad vastgestelde aanpak voor de inbedding van de werkwijze van het Denk en Doe mee fonds zijn verschillende acties benoemd. Een aantal daarvan vindt u hieronder terug:

1. Versterk de ondersteuning van initiatieven

In onze evaluatie gaven initiatiefnemers aan dat een betrokken ambtenaar het verschil kan maken. Zeker bij ingewikkelde plannen is het belangrijk dat er iemand meedenkt, snel reageert en de weg helpt vinden.

- Het stimuleren en faciliteren van lokale maatschappelijke initiatieven hoort bij het werk van een ambtenaar. De ambtenaar krijgt tijd van bestuur en politiek om hieraan goed invulling te kunnen geven.

2. Verbeter de communicatie met initiatiefnemers

De aanvraagprocedures zijn soms ingewikkeld. Dat hoorden wij terug, en dat zien wij ook zelf. Wij willen daar stappen in zetten, zodat het aanvragen van subsidie of toestemming eenvoudiger en duidelijker wordt.

- Wij onderzoeken de mogelijkheden om (onderdelen van) bestaande subsidieregelingen, gericht op de ondersteuning van lokale maatschappelijke initiatieven, in één nieuwe subsidieregeling onder te brengen.

- Ruimtelijke maatschappelijke initiatieven waarvoor (mogelijk) een ruimtelijke procedure moet worden doorlopen, worden zo snel mogelijk voorgelegd aan het coördinatieteam van de ruimtelijke processen.

3. Stimuleer samenspel, ga gezamenlijk om initiatiefnemers heen staan

Samenwerken werkt beter dan ieder voor zich. Initiatiefnemers voelen zich soms alleen staan. Wij willen hen juist verbinden met andere organisaties, fondsen of afdelingen binnen de gemeente. Daar ligt voor ons nog winst.

- Wij onderzoeken de mogelijkheid om '1-loket' te organiseren. Daarmee bieden wij dan een heldere toegangspoort voor Capelse inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die ondersteuning zoeken voor hun lokaal maatschappelijk initiatief (en voor degenen die nog niet zeker weten waar zij met hun ondersteuningsvraag terecht kunnen). Daar worden initiatiefnemers verbonden aan collega's, passende subsidies, regelingen en partners in de stad.

Hoe nu verder in Capelle

Het Denk en Doe Meel! -fonds is inmiddels stilgelegd vanwege de financiële situatie. Een deel van de aanbevelingen uit de inbedding van de werkwijze van het fonds is daarmee ook vervallen. Toch blijven wij manieren zoeken om initiatiefnemers te ondersteunen. Dat gaat niet alleen over geld – uit gesprekken met initiatiefnemers blijkt dat juist meedenken, verbinden en begeleiden belangrijk zijn. Wij nemen de aanbevelingen uit uw rapport mee in het verbeteren van onze manier van werken en in het vereenvoudigen van ons subsidiesysteem.

Tot slot

Wij danken u voor het rapport en de gesprekken die eraan voorafgingen. Het helpt ons om te blijven leren en verbeteren. Wij blijven ons inzetten voor een gemeente waar inwoners met goede ideeën de ruimte krijgen, en waar samenwerking met de gemeente goed en toegankelijk is geregeld.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,
C.M. den Hartog, loco drs. J.J. Manusama

College B&W van Krimpen aan den IJssel

Geachte mevrouw Van den Anker,

In uw aanbiedingsbrief van 15 mei jl. vraagt u om een bestuurlijke reactie op uw voorlopige bevindingen in het conceptonderzoeksrapport 'Omarm me'.

Natuurlijk reageren wij graag op het concept van uw onderzoeksrapport. Waarbij wij eerst aan willen geven, dat het ons heeft verrast dat voor vier verschillende gemeenten dezelfde aanbevelingen worden gedaan.

Reactie op de algemene aanbevelingen (pagina 2 t/m 4 rapport 'Omarm me')

De gemeente Krimpen aan den IJssel heeft inwonersparticipatie hoog in het vaandel staan. Het college is vaak direct betrokken bij inwonersinitiatieven. Mede door de inzet en de toegankelijkheid van het college weten inwoners ons goed te vinden.

We willen inwoners betrekken bij onze besluitvorming. Nog mooier is het als inwoners zelf het initiatief nemen om Krimpen aan den IJssel iets mooier te maken. Onlangs hebben we de positie van de inwoners nog verstrekt door de introductie van het fonds Krimpen Ontmoet! Ook wordt er druk gewerkt aan een update van het participatiebeleid.

Hieronder treft u een uitwerking aan van deze ontwikkelingen:

1. Krimpen ontmoet! Een voor Krimpen nieuwe vorm van participatie waar mooie inwonersinitiatieven op gebied van leefbaarheid en verbeteren van de sociale cohesie een stimulans krijgen.

Het fonds Krimpen ontmoet! is live gegaan per 1 oktober 2024. Er is een coördinator betrokken bij dit fonds en biedt hulp van idee tot aanvraag. De coördinator helpt bij het uitwerken van het idee (initiatief) en het indienen van de subsidieaanvraag. De coördinator zorgt voor de juiste contacten met teams binnen de gemeente om het plan soepel te laten verlopen. De coördinator houdt regelmatig voortgangsgesprekken om te kijken hoe het plan verloopt en biedt hulp waar nodig.

Inwoners kunnen via de website zelf initiatieven indienen waarvoor zij een bijdrage van de gemeente kunnen krijgen. Deze loopt uiteen van € 5.000,- tot € 50.000,-. Er zijn een aantal spelregels waar de initiatiefnemers aan moeten voldoen, zie ook www.krimpenontmoet.nl. De initiatieven worden beoordeeld door een commissie bestaande uit inwoners en vertegenwoordigers van organisaties uit Krimpen. De commissie beoordeelt niet alleen de initiatieven, maar promoot ook in het eigen netwerk actief dat inwoners initiatieven indienen.

Daarnaast zet de gemeente zelf ook socials en andere uitingen in om het fonds bekend te maken onder inwoners. Het college ziet dit als mooi voorbeeld van actieve bewonersparticipatie. Sterker

nog, het hele doel van het fonds is dat inwoners (of organisaties) uit en van Krimpen zelf iets ondernemen en juist niet dat de gemeente het organiseert. De gemeente maakt het wel mogelijk, door de bijdrage en ook doordat een coördinator de initiatiefnemers advies geeft en eventueel helpt bij bijvoorbeeld het aanvragen van vergunningen.

2. Daarnaast past de gemeente Krimpen aan den IJssel nu al participatie toe bij het komen tot nieuw beleid. Het visiedocument sociaal domein, dat in samenspraak met maatschappelijke partners en inwoners tot stand is gekomen, is hiervan ook een mooi voorbeeld.

3. Tot slot is nog een goed voorbeeld de raadpleging van de inwoners via peiling en gesprek over de komende bezuinigingen.

Door een wetswijziging is de gemeente voor wat betreft het participatiebeleid verplicht om binnen 2 jaar een participatieverordening op te stellen. Hierdoor wordt participatie met initiatiefnemers ook formeel vastgelegd en is de verwachting dat een nog eenduidiger gemeente brede aanpak wordt gerealiseerd.

Reactie op uw conclusies (pagina 26 t/m 29 rapport 'Omarm me')

Het college is tevreden met uw positieve bewoording over de ambtelijke begeleiding en bestuurlijke betrokkenheid bij de inwonersinitiatieven. En herkent zichzelf in deze benadering en werkwijze. De gemeente neemt de ideeën en inbreng van inwoners en ondernemers dan ook zeker serieus.

Dat het verloop bij vooral de complexe, ruimtelijke initiatieven het gevoel geeft dat de inwoner in mindere mate zelf regie heeft, is volgens het college meer dan begrijpelijk. De consequenties zijn namelijk vaak dermate groot en wet- en regelgeving dusdanig ingewikkeld dat gebrek aan kennis dit gevoel zeker te weeg kan brengen. Hoe dit voorkomen kan worden, heeft natuurlijk onze aandacht. Bijvoorbeeld door meer en tijdig te communiceren, zodat meer begrip ontstaat voor genomen besluiten en de voortgang binnen het traject, zou hierbij kunnen helpen.

Het verbaast het college dan ook niet dat het onderwijsinitiatief, dat niet zozeer te maken heeft met bovenstaande problematiek, in dit opzicht wel als succes kan worden gezien. Dat hier het gevoel is ontstaan dat de gemeente los durft te laten en ruimte kon geven, heeft natuurlijk ook te maken met de in mindere mate aanwezige complexiteit en wet- en regelgeving.

Het is binnen de gemeente Krimpen aan den IJssel altijd de bedoeling om het gesprek aan te gaan en, waar mogelijk, mee te bewegen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Krimpen aan den IJssel

College B&W van Voorne aan Zee

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het conceptrapport 'Omarm me' en de waardevolle inzichten die u deelt over de samenwerking tussen gemeenten en initiatiefrijke inwoners. Wij waarderen uw grondige onderzoek en erkennen het belang van de aanbevelingen die hierin worden gedaan.

In algemene zin willen wij allereerst opmerken dat het rapport ons waardevolle handvatten biedt om onze ambities verder vorm te geven, waarvoor onze dank. Wij herkennen ons in de centrale boodschap van het rapport: initiatiefrijke inwoners zijn onmisbare partners bij maatschappelijke vraagstukken. Hun inzet en creativiteit verdienen een gemeente die hen serieus neemt, faciliteert en ondersteunt. Want samen maken we Voorne aan Zee mooier.

Het rapport bevat aanbevelingen die wij ter harte nemen. Wij realiseren ons dat er nog ruimte is voor verbetering in onze werkwijze. Als jonge fusiegemeente staan wij voor de uitdaging om onze processen te harmoniseren en onze dienstverlening verder te versterken. Wij zien dit als een kans om stappen te zetten in de ondersteuning van initiatiefrijke inwoners. Het verbeteren van bereikbaarheid, communicatie en betrokkenheid zijn hierin belangrijke aandachtspunten. Wij zetten op dit moment stappen om initiatieven beter te begeleiden en hen een transparant en toegankelijk proces te bieden.

Daarnaast onderschrijven wij het belang van samenwerking met partners, zoals welzijnsorganisaties, woningcorporaties en ondernemers.

Wij werken aan een meer integrale aanpak, waarbij ruimte wordt geboden aan initiatieven met maatschappelijke meerwaarde. Heldere communicatie en voorspelbaarheid in onze processen zullen hierbij centraal staan.